

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 25 oktober 1940 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
ändring i reglerna för utbetalning av statsbidrag till
avlöning åt vissa kommunalt anställda lärare m. fl.*

(2:a avd.)

Genom propositionen nr 40 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 20 september 1940, hemställt om riksdagens yttrande över det förslag, som föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet framlagt.

Vid utbetalning av statsbidrag till avlöning åt lärare vid det kommunala skolväsendet hava till och med sistförflutna budgetår under juli och januari månader förskottsvis till vederbörande skoldistrikt eller skolstyrelse utbetalats vissa belopp. Slutlig reglering av statsbidraget har skett efter ingången av nästföljande redovisningsår. Vid den slutliga utanordningen av statsbidraget har avdrag skett *dels* med de förskjutna beloppen, *dels ock* med ytterligare en procent av desamma, avsedd att utgöra viss kompensation för statens ränteförlust å de förskotterade beloppen.

I anslutning till en inom finansdepartementet upprättad promemoria, varöver utlåtanden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket och skolöverstyrelsen, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 28 juni 1940 (nr 604) föreskrivit en uppdelning av förskotten på så sätt, att dessa skola utbetalas kvartalsvis i stället för halvårsvis.

I propositionen upptages nu till behandling frågan om den återverkan, som ändringen av förskottsutbetalningarna bör få beträffande procentavdraget vid statsbidragens slutliga reglering.

I förenämnda *promemoria* ifrågasättes en sänkning av detta avdrag.

Av de i ärendet hörda myndigheterna har *statskontoret* i betraktande av det för närvarande rådande ränteläget ansett avdraget böra fastställas till tre fjärdedels procent.

Riksräkenskapsverket har förordat, att procentsatsen för avdraget sänkes till förslagsvis en halv procent.

Skolöverstyrelsen har helst velat föreslå, att avdraget helt skulle avskaffas, eftersom den tid, varunder skoldistriktet kunde göra förskotten räntebärande, i genomsnitt bleve ganska kort i händelse av förskottens utbetalning på fyra terminer. Med hänsyn till det statsfinansiella läget och de betydande belopp, det här gällde, inskränkte sig överstyrelsen dock till att föreslå en lämpligt avvägd minskning av det procentuella avdraget.

Föredragande departementschefen har för egen del yttrat följande.

Den av Kungl. Maj:t föreskrivna kvartalsförskotteringen av statsbidragen till avlöning åt de kommunalanställda lärarna har bidragit till en under nuvarande förhållanden önskvärd utjämning av statsverkets utgifter å budgetårets olika månader. Såväl juli som januari månader kännetecknas nämligen av särskilt kraftig utgiftsbelastning för statsverket.

För de halvårsförskott, som hittills utgått, har staten tillgodoräknat sig viss ränta i den formen, att vid den slutliga utanordningen av statsbidragen avdragits en procent av förskottens sammanlagda belopp, vilket ungefär motsvarar en ränta av fyra procent. Bifall till statskontorets förslag skulle innebära höjning av denna räntesats till omkring sex procent. Tillräcklig anledning att sålunda i samband med övergång till kvartalsförskottering jämka på den nuvarande räntesatsen synes mig icke föreligga. I enlighet härmed föreslår jag, att det hittillsvarande avdraget å en procent efter övergången till kvartalsförskottering nedsättes till en halv procent. Då en dylik minskning av avdraget medför ökad belastning under nästa budgetår å vederbörande statsbidragsanslag, synas emellertid bestämmelser i ämnet icke böra utfärdas, innan riksdagen beretts tillfälle yttra sig över förslaget. Med hänsyn till det nära samband avdragsprocentens storlek har med frågan om fortsatt bibehållande av kvartalsförskotteringen torde proposition i ämnet böra avlåtas till den nu församlade urtima riksdagen.

Utskottet.

Utskottet anser sig i frågans nuvarande läge böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet vill emellertid erinra därom, att riksdagens år 1936 församlade revisorer i sin berättelse (Del I, sid. 181—183) berört frågan om sänkning av den procentsats, efter vilken skoldistriktet finge vidkännas avdrag å förskotterat statsbidrag till läraravlöningar, samt att riksdagen i anslutning därtill i skrivelse den 25 maj 1937, nr 311, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för åstadkommande av en omläggning av det hittills tillämpade utbetalningssättet för ifrågavarande statsbidrag. Genom den omläggning, som därvid åsyftades, skulle förevarande procentavdrag komma att helt bortfalla. Utskottet, som inhämtat, att Kungl. Maj:t ännu icke tagit ställning till sistberörda spørsmål, vill för sin del uttala önskvärdheten av att frågan om procentavdragets borttagande, så snart lämpligen kan ske, bringas till en lösning.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t må, med beaktande av vad utskottet ovan anför, förklara sig intet hava att i frågans nuvarande läge erinra mot det förslag, som i

förevarande hänseende framlagts i statsrådsprotokollet över finansärenden den 20 september 1940.

Stockholm den 25 oktober 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 40.
